

ПРЕЗИДЕНТ ТАВРУЄ НІМЕЦЬКУ АГРЕСІЮ

ВАШИНГТОН. — В офіційній заяві президент Рузвельт гостро натаврував недавнє захоплення Данії і Норвегії з боку німців. Він сказав, що коли ми хочемо, щоб наша цивілізація вдержалась, то сильніші народи мусять шанувати права малих народів і давати їм право самим собою завідувати. Данія і Норвегія, говорив президент, своїм примірним життям у нутрі і своєю заграничною політикою здобули собі глибоку пошану серед американського народу. Захоплення їх німецькими військами було не правним ужиттям фізичної сили.

ЯПОНІЯ ЗБРОЇТЬСЯ.

ВАШИНГТОН. — У той час, як американські офіційні кола від довшого часу заявляють, що зачнуть будувати таку флоту і такі бойові кораблі, яких іще світ не бачив, Японія, як це вказують останні відомості, від довшого часу таку флоту вже будує. Вона викінчує тепер 4 тяжкі бойові кораблі, від 40 до 45 тисяч тон поємності, які будуть мати невідому досі силу. Ціллю Японії побудувати таку флоту, яка булаб сильніша від американської.

ЗДЕРЖАЛИ „АМЕРИКЕН ДЖУБІЛ”.

НЮ ЙОРК. — Заряд Світової Вистави повідомив, що внаслідок домагань акторів, щоб їм усім піднести по п'ять доларів платні тижнево, треба було понехати плян театральної вистави на Світовій Виставі під назвою „Американ Джубілі”. В тім „джубілі” мало взяти участь 350 акторів; воно мало коштувати пів мільона доларів. Тепер воно зовсім не відбудеться.

ЗАКИДАЄ „ДИКТАТОРСТВО” ЛУІСОВІ.

ФЛИНТ (Мішіген). — Голова А.Ф.П. Вільям Грін, в прилюдній мові сказав, що голова К.П.О., Джан Луїс, готується на американського диктатора. Луїс, казав Грін, в останніх часах заповів, що з незадоволених елементів творитиме нову політичну партію. При допомозі тих незадоволених елементів Луїс хоче всадитись при владі, стати диктатором, казав він. Грін теж визивав Джана Луїса, щоб той пояснив, чому він тепер почав нагло гостро поборювати президента Рузвельта, хоч Рузвельт не змінив своєї політики супроти організованого робітництва. Чи не тому, що Рузвельт натаврував Совети? Від того часу не лише Луїс, але всі комуністи гостро таврують Рузвельта, казав Грін.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ПРОТИ ВІЙНИ.

БЕТЛ КРІК (Мішіген). — У своїй прилюдній промові пані Рузвельт, дружина президента, заявила, що Злучені Держави Америки повинні держатись осторонь європейської війни і повинні задержати свої матеріальні і моральні сили, щоби по закінченні війни корисно вплинути на відбудову Європи. Америка тепер є одинокою надією, коли мова про вдержання нашої цивілізації, говорила пані Рузвельт.

ДАЄС ПРО ЗАГРОЗИ ДЛЯ МЕКСИКА.

ВАШИНГТОН. — Конгресмен Даєс, який зо своїм комітетом досліджує неамериканські активності в нутрі Америки, сказав, що в Мексику комуністи, на спілку з нацистами, готують переворот і захоплення влади, щоб опісля створити під носом Америки „лялькову державу”, вцілості підлягду Гітлерові і Сталінові. Даєс казав, що свої інформації осягнув з достовірних джерел і закликав уряд, щоб втрутився в ту справу. Даєс казав, що на основі нової нападаючої техніки дана держава не може муси посилати своє регулярне військо до якогось краю, щоб його захопити. Вона не раз довершує цього при допомозі місцевих сил, ведених платними чужими агентами.

ПЕРЕМОГА „ПРАВИХ”.

НЮ ЙОРК. — Американська Партія Праці мала пару днів тому вибори своїх урядників. Переможцями вийшли вцілості „праві” елементи, себто такі, що ставили опір комуністам і їх прихильникам. „Ліві” заявили, що підуть до суду, бо вибори не відбувались правильно і там були шахрайства.

САМОГУБСТВО „ФРОНТІВЦЯ”.

НЮ ЙОРК. — „Фронтівець” Ернеке, який не явився був на розправу в суді, поповнив самогубство через підвищення в пивниці того дому, де мешкав. Самогубник залишив листа, якого змісту поліція покищо не розкрила. Адвокат „фронтівців” у звязку з тим самогубством заявив у суді, що це самогубство є радше ствердженням огірчення і розчарування обвинувачених, що їх здогадний товариш є провокатором, ніж признанням до вини.

ПОВІДОМЛЕННЯ У СПРАВІ КОНГРЕСУ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Нарада Конгресового Комітету і Конгресової Ради відбулась у суботу, 13-го квітня, в домі Товариства Українських Громадян у Філадельфії.

Приявні були, крім Конгресового Комітету, уповноважені представники чотирьох українських центральних організацій, що підписали політичну платформу Конгресового Комітету, а саме: Жіноча Громада, Ліга Української Католицької Молоді, Ліга Української Молоді Північної Америки, Молоді Української Націоналісти, Об'єднання Українських Організацій в Америці, Оборона Лемківщини, Оборона України, Організація Державного Відродження України, Союз Гетьманців Державників, Союз Українок Америки, Стрілецька Громада, Українська Національна Рада, Український Золотий Хрест і Чорноморська Січ. Організація Українських Професіоналістів, яка теж підписала конгресову платформу, не була заступлена.

Конгресовій Раді представлено дотеперішні заходи в справі організування одного Конгресу Американських Українців. Стверджено, що скликання одного загального Конгресу Американських Українців можливе у теперішніх обставинах тільки на тих підставах, щодо яких погодилися чотири головні заповомові організації.

У звязку з тим відчитано, виснесено й основно передискутовано платформу, на основі якої прийшло до порозуміння, політичні резолюції й діловий устав, згідно з яким має йти далша праця, звязана з підготовою і переведенням Конгресу. Всі приявні представники заявили в поіменнім голосуванні, що заступлені ними організації приєднуються на тій основі до конгресової акції, і подали ріжні пропозиції у справі доповнення програми Конгресу і конгресової акції для допомоги державним змаганням українського народу.

НАРЕШТІ ЇЙ БУЛО ЗАБАГАТО.

ОМАГА. — Пані Фельтгавзер у суді сказала, що коли її чоловік в люті зламав її руку, або коли підбив їй око, або коли розбив ніс, або коли надворушив бедра — все вона йому прощала, з огляду на дітей. Але тепер, коли він зламав їй три хребетні кістки, цього їй забагато і вона хоче розводу.

ЩЕ НЕ СКІНЧИЛИ ПЕРЕПИСУ

Перепис населення Злучених Держав мав скінчитись за перші два тижні квітня. Однак показується тепер, що він іще не є зовсім викінчений і тому „внчислювачі” ще далі працюють. Перепис буде ще тривати кілька днів.

Бюро перепису постановило подати по закінченні перепису до часописів поучення, що мають робити ті, що не були записані.

НАЙЗДОРОВІШІ МІСТА

Торговельна Палата Злучених Держав оголосила була свого часу конкурс американських міст щодо консервації здоров'я. У неділю подано вислід цього конкурсу. Між містами понад 500,000 мешканців на почесному місці щодо дбання за здоров'я подано: Милвокі, Мемфис, Нью Гейвен, Гартфорд, Грінвич (Конн.), Плейнфілд і Енгелвуд, Нью Джерзі.

СМЕРТЬ ЧОТИРЬОХ ОСІБ ВІД ПЕЧІ

По погашенні пожежару деревляного дому Джеймса Мек-Крірі, 45-літнього допомогового робітника в Медфорді, Нью Джерзі, пожежники знайшли в домі тіла самого Мек-Крірі, його 60-літньої жінки, 84-літнього вітчима пані Мек-Крірі та 6-літньої внучки Мек-Крірі.

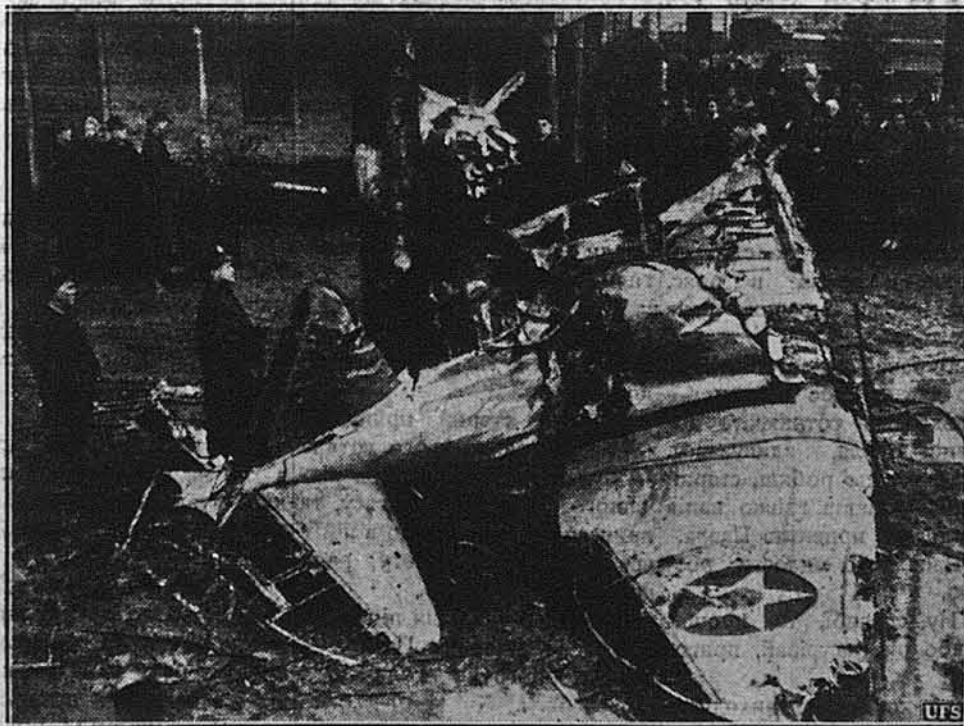
З розсліду пожежників і поліції виходить, що ці особи згинули, задужені димом.

ПРИЙШЛИ ДЛЯ „ОХОРОНИ”.

БЕРЛІН. — Німецький уряд оголошує, що заявив Норвегії, щоб її „охоронити перед нападом альянтів”. Водночас подає, що англійські літаки бомбардували норвезьку пристань Берген, заняту німцями, бомбардуючи будинки цивільного населення, а не військові об'єкти. Німеччина відгрожується, що готова в такий самий спосіб бомбардувати англійські міста.

КУДИ ПОВЕРНУТЬСЯ НІМЦІ?

ЛОНДОН. — Над тим думають в Англії й переконані, що німецький наступ буде звернений тепер на такі краї: Швеція, Голандія і Бельгія.

ВИПАДОК У ВДАВАНІ ВІЙНИ.

Підчас маневрів американської армії коло Клівленду цей літак переміг два „ворожі” літаки, але потім самий упав жертвою нещасливого випадку, в котрім згинув його пілот, поручник Джеймс Фелкс.

ГОЛОД, НУЖДА І ТЕРОР У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

БУКАРЕШТ. — Кореспондент часопису „Ди Нью Йорк Таймс” подає про життя в Західній Україні на підставі того, що чув від утікачів. Отже каже, що населення, як поляки так українці й білоруси, знайшлися тепер у крайній нужді. Большевики повивозили з Західної України в гліб Советів усі запаси живності і товарів, а тепер вивозять навіть фабричне знаряддя. За денну плату, яку дістають ті, що є на московській службі, можна купити щонайменше два бохонці хліба. Плядять менш-більш по 5 рублів денно, лікарям по 10 рублів. За фунт масла, якщо його може хто дістати, треба заплатити 30 рублів за фунт мяса 20 рублів, бохонець хліба від 2 до 5 рублів, курка від 35 до 50 рублів, яйце 2 рублі й т. д. На „чорній біржі” платять за американського долара по 600 рублів. Від лютого можна було дістати у Львові тільки трохи хліба, соли й цукру. В деяких містах не бачили мяса від кількох тижнів. Вивозять кудись ночами як поляків так і українців. Позникали цілі села, особливо в приграничній смузі. Виарештувано навіть тих письменників і поетів, що тому кілька місяців прийняли советську владу з найвищою радістю і привітаннями. У Львові чекісти переводять арешти як день так і ніч. Крім цього згаданий кореспондент іще подає, що є чутки, що в Тернополі й Перемишлянах населення піднімало бунти проти влади.

ІТАЛІЯ ГОТОВА ПІТИ ДО ВІЙНИ.

РИМ. — Повідомлено через радіо італійських воєнків, що Італія може знайтись у війні навіть упродовж найближчих днів. Заявив це Джованні Ансальдо, редактор часопису, який передає у таких справах звичайно те, що є на думці в італійського міністра закордонних справ, Чяна. Цей радіовий промови не дозволено передрукувати в часописах. Але фактом є, що про неї всі знають і над нею всюди застановляються. І є над чим, бо Лондон оголошує, що Італія сконструювала свої морські сили на додеканезьких островах. А це значить, що вона там хоче боронити вступу до Дарданелів і Чорного моря. А це означає далі те, що вона є в тіснім порозумінні з Німеччиною і рішена стати у війні по її стороні. Це ще виходить і з того, що італійська преса пише широко про велику німецьку перемогу в Скандинавії, де, як кажеться, Англія й Франція понесли політичну, економічну і військову поразку.

ІДЕ ДОПОМОГА НОРВЕГІЇ!

ЛОНДОН. — Так голосить британське радіо, подаючи тим до відома норвезькому населенню, що воно не лишене саме собі. Інше радіо вже подало, що англійські війська висіли на норвезький беріг у кількох місцях.

НОРВЕГІЯ НЕ ПІДДАЄТЬСЯ.

СТОКГОЛЬМ. — Норвезьке військо й норвезьке населення, зокрема селяни, ставлять сильний опір німцям, що є причиною, що німецька окупація Норвегії йде пиняво. Король і парламент не погодились на німецькі умови, між якими мало бути домагання визнати новий норвезький уряд, що мав бути „лялькою” в руках німецької нацистичної влади. Кажуть, що хоч у краю йде завзята боротьба, то переговори між королем і урядом та німецькою окупаційною владою продовжуються.

ВЕЛИЧЕЗНІ НІМЕЦЬКІ ВТРАТИ НА МОРІ.

ЛОНДОН. — З англійських воєнних комунікатів виходить, що Німеччина платить дуже дорого за окупацію Данії й Норвегії. Виглядає, що німецькі втрати на морі такі великі, що в скорому часі не стане сліду по німецькій флоті. Бо які тільки німецькі кораблі заїжджали до норвезьких пристаней, їх зараз винищує британська воєнна флота. Тяжко зорієнтуватися, скільки знищено німецьких кораблів, але виглядає це так, що за один день британці знову знищили в Нарвік сім чи вісім нових німецьких кораблів. А крім того подається про сторпедування панцирника „Адмірал Шер”, що є тої самої класи, що був „Граф Спек”, розторощений самими німцями в Монтевідео.

ЗАКУПОВУЮТЬ ВАРТІСНІ ПАПЕРИ.

ЛОНДОН. — Англія закуповує на величезні суми американські вартісні папери. Ніхто не знає справжньої причини.

ЗАПОВІДАЮТЬ „ГОСТРІ МІРИ”.

СТОКГОЛЬМ. — Німецька окупаційна влада держиться доволі сильно довкола столиці Осло. Вона видала прокламацію, що будуть повзяті гострі міри проти тих, що ставитимуть опір. Німецькі війська надходять через Данію, звідки перевозять їх кораблями через Скагерак. Сніговиці утруднюють довіз і наступ, але вони помагають норвежцям.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1898

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Registered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Цей видання оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
новим числом, в котрим оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

3 Канада належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. "Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016.
4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ НЕ ГОЛОС У ПУСТИНІ...

Появилась на американсько-польському ґрунті брошура п. з. „Завваги на марґінісах завітрянської Польщі". Брошура видана в Нью Йорку. Її автор: К. Глуховскі, поляк, якого родина, як подає, від соток літ жила на тій території, що відійшла тепер до Соев'єт'ів як західно-українська земля.

Автор, як польський патріот, боліє з теперішньої трагедії Польщі й бажає причинитися своєю думкою до того, щоб та Польща, яка знову повстане, була здорова і сильна. Бо під тим кутком глядять на „завітрянню Польщу" також і аліанти, як і ті, що думають про „нову Європу". Автор певний що польський хлоп на цій війні ще найменше потерпить, а це є завдатком, що завітряння Польща матиме здорову підставу до нового розвою, особливо, коли і правляча верства навчиться працювати, коли на високих місцях будуть засідати компетентні люди, з відповідною освітою, практикою і характером. „Завітряння Польща" вимагає також від поляків, щоб викинулися з мегаломанії, щоб навчилися жити добре з своїми сусідами, хочби меншими від них і слабшими. Ось тут торкається автор і українського питання. І це є те, на що ми хотіли звернути особливу увагу.

Автор виходить з дуже слушного становища, що краще мати Польщу можливо трохи меншу, але з здоровими границями і з одним народом, та з сусідами, що відносились до Польщі щиро. Тому саме дораджує розмежуватися і з українцями. Про це пише автор так: „Та справа мусить бути остаточно поладжена не на підставі історичних претензій, чи сентиментального підходу, але на основі холодної й тверезого розрахунку". Бо „чейже вже нема в Польщі нікого, щоб по останнім досвіді ще хотів мати в Польщі міліони незлічених і невдоволених територіальних меншин, то є українців і білорусів". Далі автор підкреслює одну дуже важну справу: відношення до Росії. І стверджує, що одною з основ польської заграничної політики повинно бути змагання позбутися московської небезпеки, а єдиний шлях, що веде до здійснення цього, це „створення незалежної України і Білоруси, що були би приязні Польщі й не мали з нею ніяких порохунків". А тоді й Україна та Білорусь, каже автор, обороняючи свою незалежність, шукали тисного порозуміння з Польщею, щоб можна таким чином легше ставити опір своєму відвічному ворогові — Москві. Ось такий реальний підхід до справи, каже автор, може згодом довести до того, що може в будучині повстати якась форма федерації. Та це може статись, на думку автора, доперва по „справедливим поладженням розрахунку, у першу чергу з кількома міліонами українців...", і „повернення назад границі на захід".

Автор, як американський поляк, хотів би звідси з Америки дати Польщі якнайбільшу поміч. Але — „завітрянній Польщі", що повстала на нових ідеях і на новім відношенні до України й українського народу. Голос цей дійсно цікавий і дійсно розумний.

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(23)

— Бували!
— То в Києві наш король був, а в Варшаві їхній?
— Не в Варшаві тоді сиділи їхні королі, а в Кракові.
— А як перейшли до Варшави, то й нас завоювали?
Тиміш не відповідав. Павло вже не допитував, тільки дивом дивувався, як то були колись українські королі, а потім стали польські.
На квартиру прийшли вночі. Сотника ще не було. Павло залишився з Тимошем. Хотів ще про це й те розпитати, але Тимош чомусь нахмурився й відповів неспокійно. Павло пробував розважити сотниченка:
— Жиди на Подолі розказують, що до Києва коли не сам король, то хтось із його родини приїхав.
— Коли, де? — зацікавився Тимош.
— Та тепер. Пів сотні дра-

Е. Онацький (Рим).

НАЦІОНАЛЬНЕ ВІДРОДЖЕННЯ
ЛЕМКІВЩИНИ ТА ХОЛМЩИНИ

„Краківські Вісті" в дописах з місць приносять досить багато відомостей про інтенсивну працю української інтелігенції по селах Лемківщини та Холмщини, які знаходяться тепер під німецькою окупацією. Так у числі з 27. березня читаємо:

„Українські комітети в Тарногороді, Чесанові й Томашеві мають багато праці. Урухомлені українські школи, кооперативи, читальні потребують постійної опіки, бо перепон з боку польських недобитків аж надто багато. Треба бути всюди на місці, треба часто інтервеніювати у владі.

„Село Бонча, краснаставського повіту, на Холмщині, знову починає оживати. По 20-тих роках гнету і заборони знову загоміло українське слово і пісня. В неділю, 14. січня, відбувся в шкільній селі, прикрашеній національними прапорами і портретами наших князів, гетьманів і визначних діячів та письменників концерт української коляди і пісні. Присутні були захоплені, і довго не розходилися по закінченні концерту, немов чекаючи на його продовження.

Ось так село Бонча почало відживати та пробуджуватися з довголітнього сну. Повстала українська школа, де українських діточок учить рідний учитель. Заложено кооперативу „Народня Крамниця", що успішно розвивається, не вважаючи на важкі труднощі з придбанням товарів. Тепер організується т-во „Рідна Хата" з читальнею та бібліотекою.

„Краківські Вісті" з 31. березня приносять описи Шевченківських свят, влаштованих у Сяноці, у селі Шавнику (пов. Новий Санч), у селі Милуку (пов. Новий Санч), у селі Лавовій, у селі Горишеві Руському (грубешівський повіт). Усі ті свята пройшли з великим моральним успіхом і національним піднесенням.

Про село Шавник читаємо: „Недавно відновлена читальня „Просвіти" веде тиху, але послідовну працю. Читання книжок і часопису, реферати, сходи і т. п. складаються на працю над нашою освітою. Подібна праця ведеться теж у сусідньому селі Злоцьке".

Про село Горишеві Руський читаємо:

„Село Горишеві Руський, як більшість сіл на Холмщині, відчувало на собі всі „примеси" польського панування. Тут поляки забороняли спі-вати українські пісні; україн-

цям забороняли навіть виходити вечорами на вулицю, примушували переходити на римокатолицьку віру, біли вікна і т. п. Тепер Горишеві пробуджується з сну й починає працювати. Відбрали горишеві свою церкву, яку поляки були переміняли на костел. У цій церкві лінійте тепер пісні-подяки Богові рідною мовою. Є теж священник українець, який організував церковний і світський хор. Є і українська школа, в якій учать українці Мартинесю. Осип і Висоцький Володимир. Дня 9. березня відбувся шевченківський концерт. Реферати про Шевченка виголосили управитель школи з Берестя Якубович, полк. Войнаровський і Денисюк з Берестя. З піснями чергувалися декламації, які теж виконано бездоганно. Концерт закінчено відспіванням національного гімну".

Цей матеріал, зібраний з двох чисел „Краківських Вістей", говорить нам досить промовисто про ту велику працю національного відродження, що відбувається тепер по селах Лемківщини та Холмщини, давніше з цього боку так дуже занедбаних та відданих на повну поталу польонізації або й москвофіліства.

Але і в цій праці не все і всюди тільки світлі сторінки. В цих же самих числах часопису знаходимо матеріал, що виявляє і інший бік справи. У першу чергу доводиться всюдї стверджувати великий спротив з боку місцевих поляків, що ніяк не хочуть примиритися з відродженням українського села. Так у дописі з села Бонча читаємо:

„Страшний двадцятилітній гнет витиснув у сідлих наших селян своє тавро. Залишився страх перед поворотом польських урядів. У селі шкільний будинок, у якому у двох класах вчать 14 польських дітей, решту будинку, 5 кімнат з кухнею, займає польський учитель. Наших же 79 українських дітей тиснуть в одній кімнаті, в нанятому сільському будинку, а український учитель мешкає в нанятій маленькій кімнаті. Наша шкільна дітворка і досі ще не має підручників, а учитель не дістає грошей".

Із здивуванням зазначаємо, що становище українського вчительства на українських землях в польському генерал-губернаторстві ще досі не врагульоване. З усіх усядів приходять вістки, що наші вчителі не одержують ніякої платні і часто цілком такі голодують.

Ми вже бачили становище вчителів в селі Бончі. Так само і з Нового Перемішля (що на німецькому боці) пишуть: „У повіті на 32 читальні 20 уже працюють нормально, інші щойно починають працювати. Багато молоді виїхало тепер до Німеччини на роботу. До Советів виїхало не більше як 150 осіб. Праця по школах у повіті йде нормально, хоч учителі працюють у голоді. Наші селяни мусять це зрозуміти, що тільки від них залежить, чи ті вчителі остануться, чи ні. Треба створити комітети допомоги своїй школі та вчителям українцям". Треба взагалі відновити товариства „Рідної Школи" і, як здається, на цьому шляху вже зроблено поважні кроки. Але на перешкоді стоїть брак української інтелігенції, що воліє йти до великих міст, ніж до села на невдячну роботу. Про це дуже вимовно оповідає допис із села Чесанова:

„Треба бути всюди на місці, треба часто інтервеніювати у владі. До того необхідні інтелігентні працівники, а їх мало. Ще в самій Чесанівщині сяк-так. Новий, дуже меткий організатор філії „Просвіти" в Чесанові покликав собі до помочи членів „Молодої громади", оживив „Сокіл", зорганізував 3-місячний торговельно-освітній курс у Чесанові.

лі не одержують ніякої платні і часто цілком такі голодують.

Ми вже бачили становище вчителів в селі Бончі. Так само і з Нового Перемішля (що на німецькому боці) пишуть: „У повіті на 32 читальні 20 уже працюють нормально, інші щойно починають працювати. Багато молоді виїхало тепер до Німеччини на роботу. До Советів виїхало не більше як 150 осіб. Праця по школах у повіті йде нормально, хоч учителі працюють у голоді. Наші селяни мусять це зрозуміти, що тільки від них залежить, чи ті вчителі остануться, чи ні. Треба створити комітети допомоги своїй школі та вчителям українцям". Треба взагалі відновити товариства „Рідної Школи" і, як здається, на цьому шляху вже зроблено поважні кроки. Але на перешкоді стоїть брак української інтелігенції, що воліє йти до великих міст, ніж до села на невдячну роботу. Про це дуже вимовно оповідає допис із села Чесанова:

„Треба бути всюди на місці, треба часто інтервеніювати у владі. До того необхідні інтелігентні працівники, а їх мало. Ще в самій Чесанівщині сяк-так. Новий, дуже меткий організатор філії „Просвіти" в Чесанові покликав собі до помочи членів „Молодої громади", оживив „Сокіл", зорганізував 3-місячний торговельно-освітній курс у Чесанові.

КУДОЮ ПІДЕ НІМЕЦЬКА РЕВОЛЮЦІЯ?

Недавно писали ми про те, чи Німеччині грозить революція, подібна до тої, яка була вихула в осіні 1918 р. і була звернена проти „кайзера" та його кліки як головних винуватників програної війни. Тодішня революція мала соціалістичний характер. Німці сподівалися, що з соціалістами аліанти скоріше погодяться і поставлять легші мирові умови. Такі сподівання німців не справилися й аліанти в своїй нерозважній залоїсті поставили новому німецькому урядові такі самі тяжкі умови миру, якби були поставили тоді, колиб з ними перетракували про мир кайзер за своєю прусько-юнкерською клікою. Це й є одною з причин теперішньої війни. Та тепер насувається питання, в якім напрямі піде ця майбутня німецька революція, якщо до неї прийде. На це питання старається відповісти Дж. Грегем (Грем) у статті п. з. „Німецька революція не піде в напрямі до сталінізму", що появилась була в торонтонському „Сетордей Найт".

залишився сотник з Любо-вицьким.

Павло з Тимошем ішли, не поспішаючи. Тимош рад був ще щонебудь довідатися з того, про що говорять жиди на Подолі. Пуздру, що його вніс чуро за батьком, цікавило його не менше Павла. Довго йшли мовчки. Перший озвався Павло.

— Цікаво, що в тому пуздрі?

— Може що батько купив?

— Ледви чи так. Коли я із-

див рік тому з паном сотни-

ком, Барабашем та Іяшенком

— до Варшави, то верталися

з таким же пуздром.

Тимош зацікавився.

— Тільки його віз Барабаш,

а хоч як пан сотник наставав,

щоб пуздру в Суботові зали-

шити, Барабаш забрав його з собою.

— А що в ньому було?

— Бог його святий знає. На

очі не бачив. Та говорили, що

в ньому були королівські при-

вілеї з великими печатками.

— Як привілеї?

— На наші старі вольності,

на вічну згоду короля з коза-

ками.

(Дальше буде).

часто влаштовує національні імпрези і т. п. Правда, йому рішуче заміло допомагає місцева інтелігенція (в Чесанові є три українські лікарі, 3 інженіри, 4 адвокати і т. д.) Та з Чесанівщиною межує з півночі занедбана Білгородщина, чи радше її українська частина, Тарногородщина. Праці й праці нам треба, але дуже мало є таких, щоб туди пішли, чи хочби врядити поїхали на поїздки. Не диво, що застрашені поляками ціле населення починає там розчаровуватися. Воно бачить, що польські вчителі сидять і досі по-чиство українських селах, „вийти" далі урядують по дзвоні, польські поліцаї по давньому страшать українців. І бідні темні наші люди покидають рідну землю та хатину і йдуть Богзна куди, щоб тільки далше від тієї зневаженої Польщі. Тимчасом опорожнені від жидівського мурвалаша наші містечка світять пустою. Брудні жидівські буди розбирають на паливо, а решту краших домів забирають на помешкання. І так із міст роблять звичайні села. Чи можна до того допустити? Чи не вдалося обсадити їх українськими купцями та фаховими ремісниками різних потрібних галузей і фавів? Чому українські громадяни ідуть ген до Варшави, Кракова, чи Праги? Чи не краще сидіти на місці на клаптику рідно-освітній курс у Чесанові.

У статті пишеться, що преса принесла була не так давно вістки з Європи про те, що по упадку нацизму в Німеччині прийде до комуністичної революції. Деякі з тих вісток подавали навіть таке, що в Німеччині мала відбутися нарада німецьких капіталістів під проводом Крупа, на якій капіталісти „дали Гітлерові один рік до закінчення корисного миру", бо в противнім випадку, якщо війна буде продовжуватися довше, наступить мілітарна поразка або комуністична революція, або одне й друге. Та такі вістки неконечне відповідають правді. Бо є дуже сумнівне, чи німецькі індустріалісти є в можливості говорити Гітлерові, що він має робити, а подруге, якщоб вони і були в стані йому так говорити, чи вони дозволити на те, щоб такі інформації стали загально відомі. Та, пише Грегем, для аліантських країв дуже важко знати, наскільки німці ставлять спротив націонал-соціалізму. Тому не від речі буде застановитися над аргументами за й проти заведення комуністичного режиму в Німеччині.

Під багатьма оглядами Німеччина вже є комуністична. Ріжниця між економічною організацією нацивської Німеччини і Советської Росії є така, як між диктатурою нижчої середньої класи і диктатурою пролетаріату. Можливо, що намагання деяких кол записати Німеччину до капіталістичних країв, є частинно наслідком демократичного страху перед комунізмом. Німеччина однак не є справдішньою капіталістичною державою. Російська революція була як соціальною, так і економічною, німецька революція була початково лиш економічною однак носила в собі далеко йдучи соціальні переміни. Зовнішній світ був частинно введений у блуд тим, що в Німеччині аристократів і середньої класи не вимордувано, але похищено їх прижити, коли в Росії їх увязнено й вистріляно, Гітлер задержав соціальну зовнішність, а знищив економічний устрій у середині, і відвернув увагу світу від того, що діється в нал-соціалістичного устрою, Німеччині безнастанним ш-

ненням протимарксистичної пропаганди. І це йому поведося. Демократичні краї далше вважали нацивську Німеччину смертним ворогом комунізму, а нацистичну систему змодифікованим капіталізмом. Вони вважали на капіталістичній основі нацивську економію і прийшли до переконання, що вона є хибна. Стоячи на капіталістичнім становищі, де сенсіальними є стала валюта і кредити, а капітал є головним джерелом вартості, вони думали, що нацистичний устрій мусить упасти. В дійсності однак німецьке економічне положення здається, є цілком вдоволяюче, бо головним джерелом вартості не є капітал, кредит або монети, але марксистична праця. У соціалістичнім розумінні, нацистична Німеччина є далека від банкрутства. Обсяг дійсної сили, задержаної навіть такими особами як Круп і Тисен (що знаходиться на вигнанні) видається бути дуже обмежений. У нацистичній Німеччині держава приказує, де мають міститися, як великі можуть бути і який персонал можуть мати індустріальні підприємства. Вона має контролю й управляє примусовими картелями, розділює сировину і визначає, чи вони мають бути домашнього чи чужинського походження. Число робітників і їхню плату та вільні від роботи дні означає уряд, а приватна власність стала в більшій частині державною власністю, наскільки це відноситься до промислів і фабрик. Становище й владу давнішого німецького власника можна порівняти з становищем і владою директора советської фабрики. Оба вони є тільки сторожами державного майна.

Комунізм або економічна й соціальна теорія, обнята марксовим „Капіталом", стається соціалізмом, коли його застосовується в практиці. Між соціалізмом Карла Зайца з Вілія і Севежда з Нової Зеландії є фундаментальна різниця, однак ця різниця лежить в ідеалах і політичній застосованні, радше як у самій економічній діяльності. Советська соціалістична система представляє московське застосування комуністичної теорії, а національний соціалізм німецький її прийняття. Це є дві сторони тієї самої монети. Тільки якийсь недотеп та невилікуваний теоретик міг би надіятися, що два народи з такими дуже різними географічними положеннями, історією, культурою, темпераментом і здібністю потраплять держатись однакового поступовання. Та кож загально можна було припускати, що в таких краях як передвоєнна Польща, Росія, Румунія й Угорщина, що були переважно рілничими краями з бідним, безземельним селянством, що мусіло працювати на панів, а де середня класа була дуже слабка й розсіяна, революція викличе класову боротьбу і соціальні зміни разом з економічним перестроєм. Інакше однак мається справа з Німеччиною і більшістю європейських західних держав, де є широкий промисловий розвій і ліпше зрівноважена й більше змішана середня класа. Там революція буде початково економічна, а доперва посередньо прийдуть соціальні зміни.

Повищено сказане потверджує й те, що коли в Советській Росії наступила індустріалізація, советська система почала більше перехилитись в напрямі до націонал-соціалізму і страшила свій первісний безкласовий характер. Й тепер вже небагато бракує, щоб наблизитись до нашої світу від того, що діється в нал-соціалістичного устрою, Німеччині безнастанним ш-

бо Гітлер і так не має особлив-

цього вдоволення до передше верховодячих клас у Німеччині. В обох краях партія репрезентує нову аристократію з спеціальними привілеями і кориснішим економічним положенням. В обох краях знаходиться теж меншість заслаба, щоб ставити успішний опір, але досить маюча, щоб викликувати заздрість і статись жертвним козлом за нездарність уряду. В Советській Росії були нею куркулі, а в Німеччині жиди. Націстському доганяно за чистою арийською кровю відповідало більшовицьке „пролетарське походження“. Тут не йде про порівняння націонал-соціалізму з московським більшовизмом з його мордами, розстрілюванням, виголодженням і недугами; але йде про те, говорячи з точки економічної, що колиб Троцький і Ленін розпочали свою роботу в Росії в 1939 р. при теперішнім промисловим розвитку, то ця їхня організація цілком зрозуміло була би націстським рухом.

Дальше доказує Грегем, що коли з політичного й економічного огляду гадка про те, що Німеччина буде зматати до того, щоб стати комуністичною не має ніякого сенсу, то з психологічного огляду вона є нелюбима і несподобана. Спротив такому режимові, що опирався на насильстві, тероризмі і всяких воєнних правилах, а який буде вимагати проляття крові і численних жертв, мусить бути переведений в дуже крайній спосіб. Самий же комунізм буде для німецького народу тільки тою самою річчю й тому революцією, яку піднесе за введення на нр в того самого стану, але опертого на більше драстичний і пеніменський основі, буде чимсь таким, за що не буде варт боротися. Тому, коли націстська машина розпадеться, то це станеться далеко скоріше завдяки моральній ніж економічній революції німецького народу. Морально німецький і московський нарід знаходяться на тій самій площині. Однак тому, що географічне положення обох країв є таке, що німці будуть змушені дуже тяжко відпокутувати за територіальні здобутки Гітлера до всього, що має щось спільне з Сталіном, буде в Німеччині дуже велика. Позбувшись Гітлера усього того, що він зробив, німецький нарід звернеться до політичної системи, якнайбільше відмінної від дотеперішньої. Тому домагація привернення монархії і повороту до демократичної системи управи будуть там сильні. Під цю пору однією опозиційною групою в Райху, що потрапила задержання певен ступінь єдності й організації, є офіційська класа в армії. А німецька армія є сильною монархістична. Знову ж аргументи за привернення демократичної управи будуть опиратися на тім, що партія, яка прийде до влади негайно по війні, щоб утриматись у силі, буде мусити якнайбільше різнитись від націонал-соціалізму.

При кімці каже Грегем, що конструктивний мир, який буде заключений, спричинить, що німецький нарід відвернеться від Гітлера й від того всього, що він робив і пропагував. Такі гадки висловлює Грегем відносно того, в яким напрямі звернеться німецька революція. Не буде вона змагати до заведення комунізму, як це вже багато передсказувало, але звернеться до монархізму й демократичної системи правління.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ЯК ВИІНА, ТО ВИІНА.
Війна щораз далі заходить у родинне й приватне життя. В Австралії уряд обмежує продаж заграничних публікацій, думаючи в цей спосіб ошадити 100,000 доларів на рік. У Німеччині уряд обмежує продаж помаранч: з оляду на їх брак, набудуче можна буде їх продавати лише родинам, що мають дітей понижче 14 років життя.

Одні через війну дають менше поживи шлункові, другі мозкові.

„ПАЛЯТЬСЯ“.

Польське інформаційне бюро в Франції доносить, що польська армія в Франції просто „палиться“ до нового бою з німцями й задумує взяти активну участь в обороні Норвегії.

Що подумують собі норвежці, прочитавши таку новинку? Натяк на новий бій з німцями пригадає старий бій. Чи не скажуть норвежці: „Боже, рятуй нас перед приятельми, бо з ворогами ми дамо собі раду самі“?

У ЧОМУ ПРОВОКАЦІЯ?

Російська телеграфічна агенція „Тасс“ виступає з гострими словами проти берлінського кореспондента „Нью Йорк Таймсу“ за його донесення, що, мовляв, німецькі війська, які займали норвежське місто Нарвік, прибули з Ленінграду й Мурманська. Цим донесенням „Таймс“ висказав здогад, що німецькі війська могли прибути до Осля, Бергена й Тронхейму просто з Німеччини й Данії, але не до Нарвіку.

„Тасс“ називає це донесення провокаційним.

У чому саме провокація? Кого й до чого таке донесення може спроводувати? До того, що Росія справді пішла війська з Ленінграду й Мурманська? Згідно з засадою: як мені не бути свинцею, коли мене всі мають нею?

ТЕЖ ПРИГАДКА.

Французький прем'єр Рейнод вважав за потрібне згадати в своїй промові в французькому парламенті, що з Французькою ескадрою, яка воювала з англійською флотом проти німецької флотії, брав у бою участь один польський воєнний корабель.

Це пригадає світові, що Франція й Англія вважають Польщу за рівноправну з собою державу-союзницю. Це пригадає теж світові, що Англія й Франція хочуть відбудувати розбиту Німеччиною Польщу.

Та це піднімає ще раз питання: якби Польщі бажало собі Англія й Франція? Чи хочуть вони відбудувати цю нещасну Польщу, що так соромно згинула? Чи наміряють вони може зробити її внутрішньою сильною й одноцілою, себто національно монолітною? Чи може вони хочуть її лишити національною склейкою?

кою, або може ще й додати нові чужі національні території?

Аліанти винні світові вияснення.

ЗАПЕРЕЧЕННЯ.

Недавно тому були донесення, що Росія задумує незадовго почати війну за окупацію Басарабії. За тими донесеннями пішли потім обурення російські заперечення про брехливі провокаційні донесення. Тепер являються знову „Майбутній мир для нас є більш затемнений, як сама війна. Триумф Гітлера, за яким піде Сталін, був би страшною річчю. Але також не знаємо, що означатиме перемога демократії. Французька цензура забороняє всяку дискусію про цілі війни. Коли мова про тоталітарні держави, то в тому випадку маємо право думати, що вони скривають якісь нечесні наміри. Однак, коли це робить Третя Республіка (Франція), не даючи нам пізнати цілі війни, то не дивота, що журналісти є застрашені про це говорити. В Англії є свобода, але є теж велике замішання щодо цього“.

Щоби бути неутральним, то не вистарчить тільки хотіти цього, але треба також, щоб і друга сторона того бажала.

Німеччина у відношенні до Швейцарії завоює досить тактовну політику. Однак німці не без того, щоб не критикувати швейцарську пресу. В їх очах вона не досить неутральна. Тому ніхто не знає, що криється далі в намірах націонал-соціалістичної Німеччини у відношенні до Швейцарії. Покищо швейцарська неутральність це є загрозою. Але хто може знати, що станеться завтра? Та швейцарці, потім хороброго Вільгельма Теля, гідно беруть свою неутральність, бо хочуть далі жити вільним, незалежним життям, таким, яким живуть уже від віків.

Правда, на дальшу мету Швейцарії буде вигідно, коли виграє та сторона, що задержить в Європі лад та вможливитиме існування малим, але незалежним народам. Та захоплення Німеччиною Австрії, Чехословаччини, розбиття Польщі і т. п. не дуже то симпатично настроює швейцарців до німців.

Ближча своя сорочка, як чужий кожух — каже народна приповідка. Знаний журналіст Альфонс Морель так писав у лютевому числі швейцарської газети „Ля Насіон“:

„Що Європа zagrożена в існуванні її цивілізації та культури, це, на жаль, правда, але що з того? Хто скаже з певністю, що в одному таборі всі є праві, а в другому цілком злі?“

Швейцарія, де живуть різні народи і ріжних віросповідань, не дається втягнути в якусь ідеологічну війну. Цей самий автор пише ще таке:

„Майбутній мир для нас є більш затемнений, як сама війна. Триумф Гітлера, за яким піде Сталін, був би страшною річчю. Але також не знаємо, що означатиме перемога демократії. Французька цензура забороняє всяку дискусію про цілі війни. Коли мова про тоталітарні держави, то в тому випадку маємо право думати, що вони скривають якісь нечесні наміри. Однак, коли це робить Третя Республіка (Франція), не даючи нам пізнати цілі війни, то не дивота, що журналісти є застрашені про це говорити. В Англії є свобода, але є теж велике замішання щодо цього“.

ШВАЙЦАРІЯ БОРОНІТЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Серед неутральних держав, що тепер чимало мають клопоту з війною, Швейцарія займає не менш небезпечне місце, як інші. Заховуючи свою гідність, швейцарці беруть свою неутральність, а тим самим і свою незалежність.

Оповідують чужинні журналісти, що по цілій Швейцарії повно військових; видно на кожному кроці. Примір героїчної Фінляндії змобілізував мешканців швейцарських гір, і вони всі своять на вицуканій і узброєній готовості. Швейцарія за всяку ціну хоче остатись неутральною. Але збрійться, бо змущена до цього своїм положенням. Через її територію веде чи не одинока найближча дорога з Німеччини до Франції, коли не рахувати Бельгії й Голляндії.

Швейцарія не може нічого зискати, вступаючи до війни. Останючись неутральною, вона може робити бізнес з воюючими сторонами, продаючи те, що їм потрібно. Проте вона не може слухати нацистів, які закликають її до боротьби проти англійського капіталізму, як теж не може дати зловити на приманливих словах Вінстона Черчила, який запрошує всі неутральні держави вступити до війни по стороні аліантів.

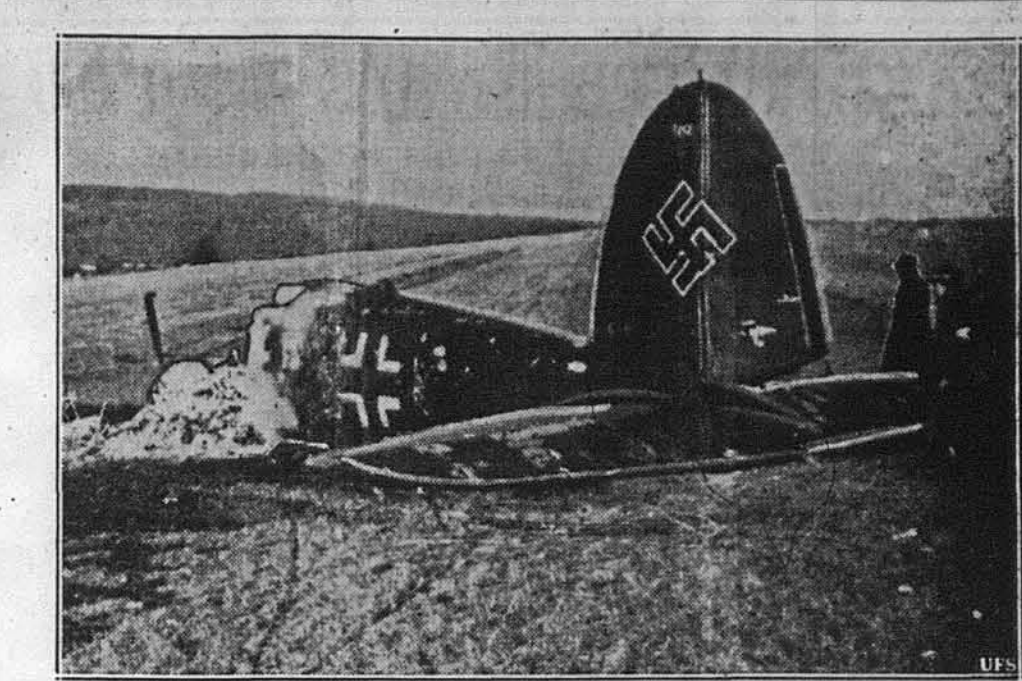
Правда, на дальшу мету Швейцарії буде вигідно, коли виграє та сторона, що задержить в Європі лад та вможливитиме існування малим, але незалежним народам. Та захоплення Німеччиною Австрії, Чехословаччини, розбиття Польщі і т. п. не дуже то симпатично настроює швейцарців до німців.

Вже виїхала друком і продається давно потрібна праця, головний в сезон Шевченківських концертів.

Д-р Л. МИШУГА
ШЕВЧЕНКО
— І —
ЖІНКА
(ЖІНКА В ЖИТТІ І ТВОРАХ ПОЕТА)

Яку роль відіграла в житті й творчості найбільшого українського поета його мати? Мачуха? Сестри? Перша дитяча любов, Оксана? Полька з Вильна, Дуня Гомовська? Модельки в Академії? Книжки Варвара Рєміна? І інші, аж до Лікерії Полусмакової.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.
Накладом „Української Пресної й Книжкової Співки“.
Замовляйте:
„СВОБОДА“
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

У ПРАВДИВІЙ ВІЙНІ.
Французька артилерія зістрілила німецький літак типу Гайнкеля, що належить до найскоріших літаків у світі.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БАЙОН, Н. ДЖ.
Доклад про Карпатську Україну.

З ініціативи 14 сотні Чорноморської Січі відбувся в Байоні, в салі У. Н. Дому, 24 березня ц. р. доклад про Карпатську Україну. Доклад виголосив прибулий недавно до Америки сотник Української Армії, п. Леонід Клименко.

Січовик Мирослав Кушнір відкрив збори короткими словами і пояснив цілі того докладу, яка заклучувалась у тому, щоб поінформувати нашу суспільність в Америці з недавніми подіями в Карпатській Україні, а також щоб призначити фондів на українських збігів у Братиславі, які є позбавлені всяких засобів.

До слова попрошено сот. Клименка, обласного команданта Карпатської Січі та представника Українського Червоного Хреста. Привітні привітали його ризисими оплесками.

Бесідник розказав про життя і гнет українців під чехословацьким забором, а опісля мадлярським. Бесідник яскраво переповів ті політичні міжнародні події, які довели до захитання в центральній Європі 1938 р., а далі про боротьбу українців за владу в Карпатській Україні, проголошення самостійності, боротьбу з мадьярами і т. п. Далі бесідник перейшов на інші українські території, заняті іншими наїзниками. Польщі вже нема і вона більше не давить українського населення. Але є тепер один могутній наїзник, Москва, яка далі нищить наш нарід, цим разом і західно-українські землі. З Москвою українці мусять боротися; зокрема звідсіля з Америки повинні стати такі поміч, на яку їх тепер стати. Але щоб ту поміч подати, треба американським українцям самим організуватись і погодитись.

По докладі головний секретар Чорноморської Січі, п. Максим Іванів, завізав приватних зложити жертви на підмогу збігів, котра то жертва, казав бесідник, буде зараз вислана на руки М. Ч. Хреста в Братиславі. Зложили по \$1: Д. Бачинський, М. Кушнір, В. Саврон, П. Пелехович, С. Липа, І. Кушнір, А. Мороз, Д. Кучевський з Нью Бронсвіка, Палагія Кушнір, М. Басараб з Ньюарку, А. Путас, М. Польовий, С. Щомак, М. Матіяш, А. Антош, М. Білик, П. Кобрин, І. Лабай, М. Данько, В. Федорик, І. Борбела, І. Литвин, М. Пахолок, А. Басараб, М. Коцінський, Ілля Пукас, М. Кравчук, А. Кохний, Я. Біляк, І. Стахів, Я. Павлішин, А. Драганчук, С. Готра, І. Курило; дрібними \$4.15. Разом \$73.15.

По збірці були запити, на що привітні діставали задовільні відповіді. Одушевлена

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БАЙОН, Н. ДЖ.
Доклад про Карпатську Україну.

З ініціативи 14 сотні Чорноморської Січі відбувся в Байоні, в салі У. Н. Дому, 24 березня ц. р. доклад про Карпатську Україну. Доклад виголосив прибулий недавно до Америки сотник Української Армії, п. Леонід Клименко.

Січовик Мирослав Кушнір відкрив збори короткими словами і пояснив цілі того докладу, яка заклучувалась у тому, щоб поінформувати нашу суспільність в Америці з недавніми подіями в Карпатській Україні, а також щоб призначити фондів на українських збігів у Братиславі, які є позбавлені всяких засобів.

До слова попрошено сот. Клименка, обласного команданта Карпатської Січі та представника Українського Червоного Хреста. Привітні привітали його ризисими оплесками.

Бесідник розказав про життя і гнет українців під чехословацьким забором, а опісля мадлярським. Бесідник яскраво переповів ті політичні міжнародні події, які довели до захитання в центральній Європі 1938 р., а далі про боротьбу українців за владу в Карпатській Україні, проголошення самостійності, боротьбу з мадьярами і т. п. Далі бесідник перейшов на інші українські території, заняті іншими наїзниками. Польщі вже нема і вона більше не давить українського населення. Але є тепер один могутній наїзник, Москва, яка далі нищить наш нарід, цим разом і західно-українські землі. З Москвою українці мусять боротися; зокрема звідсіля з Америки повинні стати такі поміч, на яку їх тепер стати. Але щоб ту поміч подати, треба американським українцям самим організуватись і погодитись.

По докладі головний секретар Чорноморської Січі, п. Максим Іванів, завізав приватних зложити жертви на підмогу збігів, котра то жертва, казав бесідник, буде зараз вислана на руки М. Ч. Хреста в Братиславі. Зложили по \$1: Д. Бачинський, М. Кушнір, В. Саврон, П. Пелехович, С. Липа, І. Кушнір, А. Мороз, Д. Кучевський з Нью Бронсвіка, Палагія Кушнір, М. Басараб з Ньюарку, А. Путас, М. Польовий, С. Щомак, М. Матіяш, А. Антош, М. Білик, П. Кобрин, І. Лабай, М. Данько, В. Федорик, І. Борбела, І. Литвин, М. Пахолок, А. Басараб, М. Коцінський, Ілля Пукас, М. Кравчук, А. Кохний, Я. Біляк, І. Стахів, Я. Павлішин, А. Драганчук, С. Готра, І. Курило; дрібними \$4.15. Разом \$73.15.

По збірці були запити, на що привітні діставали задовільні відповіді. Одушевлена

ми перед Хмельницького. Не один з українців дивується, чому писав Гоголь „Тараса Бульбу“ з таким патріотичним українським надхненням, повним подивом для героїзму українських козаків та взагалі з пошаною до українських змагань за свободу.

Це й приписують т. зв. дуалістичній душі Гоголя, що раз він зажив світу „государственного“ поета, а другий раз у ньому віддівалась українська кров, він чув поклик української пригнобленої землі й тоді писав в обороні українського народу.

І одним з тих творів є „Тарас Бульба“. До речі, чужий світ знає дуже добре, що Гоголь був українцем, і що „Тарас Бульба“ — це один з найгероїчніших епізодів боротьби України з Польщею.

Великий український композитор, Микола Лисенко, у віковичив „Тараса Бульбу“ та написав оперову музику на цю гарну річ.

Цю оперу ставить український бабетмайстер п. Дмитро Чутро в неділю, 21 квітня 1940, в Нью Йорку.

Побіч українських фільм, що останню досить численні українська суспільність будуть нагоду почути українську оперу М. Лисенка „Тарас Бульба“ і тим налюбуватись красою української пісні.

!! ІМПОРТОВАНІ З ПАРИЖУ !!
НАРЕШТІ МОЖНА ДІСТАТИ
ПУДЕРНИЦІ „СОМРАСТ“
В УКРАЇНСЬКИМ СТИЛЮ.
з українським гербом ТРИЗУБОМ і 5 гербами українських земель у пречудному виконанні одного з наших найкращих артистів у Парижі.
Герб — у голубій і золотій красі
Пудерниця кремового, чорного або вишневого коліру (для вибору покупця)
Чудова пам'ятка на Великодній або інший дарунок
Замініти нагоду зарекомендувати український артистичний виріб перед чужинцями
ЦІНА З ПЕРЕСІЛКОЮ 2 ДОЛЯРИ.
Замовлення слати до:
„СВОБОДА“
81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ВЕЛИКОДНЕ ЧИСЛО „СВОБОДИ“
появиться цього року
ПІД ДАТОЮ 27. КВІТНЯ 1940.
І, як попередніх років, дасть нагоду бізнесменам, професіоналістам, відділовим працівникам і всім іншим громадянам та громадянкам зложити своїм клієнтам, коштуерам і знайомим
ВЕЛИКОДНІ ПОБАЖАННЯ.
Всі такі великодні побажання мають бути в адміністрації „Свободи“
НЕ ПІЗНІШЕ, ЯК У ПОНЕДІЛОК, 22. КВІТНЯ.
На бажання вишлемо величину й ціну звичайних форматів таких бажань
Адміністрація „СВОБОДИ“.

КУПОН НА ЗАМОВЛЕННЯ ВЕЛИКОДНИХ КАРТОК
Засилаю _____ дол. _____ центів
за що прошу вислати мені:
_____ книжкових карток з віршами (5 ц. штука, 6 за 25 ц.)
_____ карток українського стилю зо сценами з українських великодніх звичаїв (5 ц. штука).
„СВОБОДА“
P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

ЗАХОРОНІТЬ ВАШЕ ФУТРО

в безпечній холодній переховку

(COLD STORAGE VAULTS)

Михайла Туранського

Недалеко вже літня пора і з нею небезпека для Вашого футра. Загрожує йому в літній гарячій і можуть знищити його моли.

Пришліть Ваше футро на літо до окремого холодного переховку, де воно безпечно від моли, спеки, огню, крадіжки і всякої шкоди.

До переховання в Михайла Туранського варто прислати футро навіть з дальших околиць, зпоза Нью-Йорку. Можна вислати „Експрес Колект“. Ми оплачуємо кошти пересилки.

Присилаючи футро дайте знати, чи бажаєте яких поправок або перерібки. Маємо всі нові фасони на 1940 рік і можете з них вибрати. Напишемо Вам, скільки буде коштувати по наших спеціальних літніх цінах.

Коли думаєте про те, що робити з Вашим футром, ми радо і безплатно даємо пораду.

MICHAEL TURANSKY

Manufacturing Furrier

Bet. 29 & 30 Sts.
16th floor

350 -- 7th Ave.,

Lackawanna
4-0973

NEW YORK, N. Y.

Hours: from 9 A. M. to 6 P. M.

Saturday till 3 P. M.

МИ І НАШІ ДІТИ

[Це одна з черги статей, зладжених Ф.Л.С.-ом, яка обговорює деякі питання, що повстають між родичами та їх дітьми. Коли маєте які завдання чи питання, то звертайтеся (коли можливо, то по англійськи) на таку адресу: F.L.S. — Parent, 222 Fourth Avenue, New York City.]

ДОРОСТАЮЧІ ДІТИ.

Чи ви коли застановлялись над тими чисельними змінами, які мусять переходити дитина, поки виростає? Цікаво, як то оце ніжне створіння, немичне і до нічого неспособне, може вирости на справжню людину, здібну виконувати всяку працю а навіть приводити на світ нові нащадки і піклуватися ними. Писати про ті чинники, які посприяють ростові дітей, це велика тема, але ми обмежимося тільки до її дрібних частин. Ми повинні поговорити особливо про пригоди в тих родинках, котрі походять з іншого краю, але з браку місця багато треба оминати. Хто має на думці яку справу і бажає її обговорити, то просямо нас про те написати.

Більшість людей, що приїхали до Америки, спровадили у такі округи, де сусіди розуміли їх мову. Вони ходять разом до одної церкви і заховають однакові звичаї та обичаї, цебто ті, які привезли з собою з старого краю. Такі округи до певної міри це немовні острови на морі американського життя. Цілком природно, що кожний почуватиметься більш своїм поміж своїми і мабуть тому такі люди не дуже то стараються пізнаватися і приставати з ін-

шими тут замешкальми людьми.

Тому, як зайде потреба зносин з членами іншої національності, то, розуміється, треба тоді звертатися до дітей, щоб вони робили пояснення. Чи така відповідальність, вложена на діти, допоможе їх ростові, або буде перешкодою тогоч — це залежить від обставин. Для здоров'я і сили самої дитини порадиш зохочувати її до спорту, розвивки, забави, тощо. Але надто великий тягар скоріше її пошкодить, ніж допоможе. Так маєтися і з відповідальністю. Мірна відповідальність допоможе їй духово розвиватися, але надмірна — певно пошкодить.

Багато родин упродовж останніх 10-тих років були змушені жити з допомоги, бо ніяк не могли собі раду дати. Це погано відбивається на кожному. Не можна цього за-тати перед дітьми, бо на них спадає частина родинних клопотів. Є відомий факт, що свого часу сім і вісім-літніх дітей заставляли бути перекладачами розмови допомогового інспектора з родичами. Можливо не уло іншого виходу в тих випадках, але для таких малих дітей це надто великий тягар, котрий більше дітям шкодить, ніж помагає. Це навіть для старших булоб забагато, а для дітей того роду тягар певно не помагає їх ростові.

Це і тим подібне можна сказати на адресу багатьох родин у додатку до одержування допомоги. Природні закони так уложені, що діти не можуть заскоро вирости. Передує їм мусять бути дітьми: бавитися, управляти спортом і не перетяжуватися відповідальностями. Вони можуть поступово навчатися праці, по-

ки остаточно не виростуть у люди. Це є розумний спосіб поступовання.

Коли діти бувають між п'ятнадцяти і двадцяти роком життя, тоді вони отові брати на себе більше відповідальності. Це в них проявляється тоді, коли вони спротивляються контролі родичів над їхніми вчинками. Вони деколи склонні вести своє життя самовільно, хоч нерозумно. Ми теж переживали ті часи. Це кожний переживає. Подібно до малої дитини, що сама вчиться їсти; раз попаде поживу до уст правильно, то знов виле чи висипле на себе, так і старші хлопці та дівчата мусять учитися, як робити розумні кроки через різні родні спроби. Часто буває так, що родичі не можуть знати, скільки відповідальності вложити на діти. Хто їх добре розуміє, той може знати, до чого вони спосібні. Нашим обов'язком помагаючи їм зносити труднощі, коли це для них самих занадто перенести. Подумайте над тим і напишіть нам, бо ми раді знати, як ви задивляєтесь на ті справи.

Ф.Л.С.

ШКАГО, ІЛЛ. — УВАГА!
В НЕДІЛЮ, 21. КВІТНЯ
ХОР ім. М. ЛИСЕНКА— відіграє
комедію-оперу на 3 дії, пів наз.:
МІЛІОНЩИК БУЦЬ— або —
(ЦИГАНСЬКА ЛЮБОВ)

В СІЛІ ЦЕРКВИ СВ. О.

НИКОЛАЯ

при Окей і Райс вул.

Жіноча симфонічна оркестра

Лані Г. Кіллер.

Початок у 8 год. вечером.

Циганські і українські танці

під управ. п. м. Дарковича.

Дирек. Д. Атаманець.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШКАГО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. О. Ніколая, від. 379, відбуваються в аїсторок, 16. квітня, в годині 7:30 вечеру, у церковній галі св. О. Ніколая, при Окей і Райс вул. Проситися членів прийти на ці збори, бо є важкі справи до пологодження. Також проситися дозволити членів прийти та вирішити свої заклопотання, бо в протиставленні разі можуть бути сусидовані. — Василь Пилипів, пр.; М. Федінський, кас.; Андрій Боднарчук, секр.

ШКАГО, ІЛЛ. Збори Бр. св. О. Ніколая, від. 106., відбуваються в не-ділю, 21. квітня, — зараз по Службі Божій, в годині 12. сполудня, в галі церковній, Окей і Райс вул. Спри-чинити, що в той день, коли наші збори мали відбутися, припадають якраз наші великі свята Воскресення Христового, а в той день збори відбувати не можливо, так збори мусять відбутися в один тиждень бо-ріше. Прошу нас усіх, членів таї членкинь, явитися на збори 21. квіт-ня. Маємо багато справ до полого-дження, а це справи відділової таї різносправні народні. Якраз тепер маємо найголовнішу справу, а це допомоги матеріально і морально в українських справах для визволен-ня України таї спільно працювати з Всеукраїнським Народним Конгресом. Дай Боже, щоб цей Український Конгрес працював в згоді і любові так довго, аж доки не сповниться наш мрій, а це поки не постане Українська Незалежна держава. Н. Гузь, пред.; В. Єдичак, кас.; Г. Дашків, секр.

ПОГИБ У ПЯТИМ НАПАДІ

Лойд Геман, з Гайленд Парку, Нью-Джерсі, їдучи мотоциклом, задержався коло газолінової стації при Ровей Евеню в Елизабеті, Нью-Джерсі, й знайшов там трупа управителя стації, 35-літнього Реймонда Бавера. Повідомлена поліція ствердила, що Бавер згинув від вистрілу з револьвера в голову. Розсліди її ствердили теж, що йому забрано пояс на готівку, а з каси коло 40 доларів. Реєстри поліції показують, що за час своєї дволітньої управи стації Геман був ограблений п'ять разів.

ЗУДАРЕННЯ ЛІТАКІВ
У ПОВІТРІ

Підчас пописових летів безмоторних літаків у Бейкерс-філді, Каліфорнія, зустрілися з собою в повітрі два такі літаки й упали на землю на о-ках 5,000 видив. Пілота одного літака був так важко пока-лічений, що лікарі не віщують йому життя, другий поламав собі ноги.

НЕБУВАЛА ОПЕРАЦІЯ СЕРЦЯ

У шпиталі Никербокер у Нью-Йорку виходить 19-літня Ело-іза Едралін з дуже небезпеч-ної недуги серця. Дня 30. без-резні один столітник у її ме-шканні випадково вистрілив з револьвера й куля попала їй у серце. Д-р Вільям Фрейзер, ньюйорський лікар, закрив ра-ну, зашивши її шовковою нит-кою. Рана загоїлася і її пере-несено вже з відділу для кри-тично недужих до відділу ви-доровців.

СВЯТКУЮТЬ ПАМ'ЯТЬ ВЕЛИКОЇ
МОРСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ

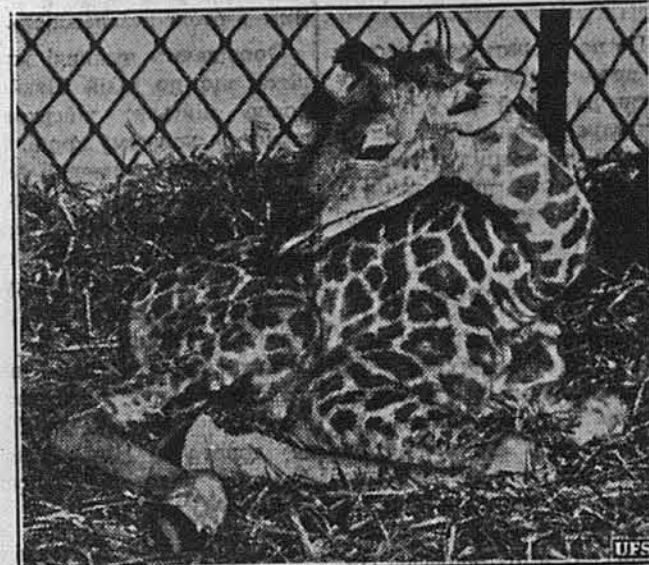
Минулої неділі минуло 28 літ від відомого затоплення ко-рабля „Титанік“, що затонув з 1,517 людьми через зуда-рення з ледовою горою.

З нагоди річниці родинні жертв катастрофи справляли різні пам'яткові вричності.

ЗАПОВІДАЮТЬ ЗАТМІННЯ
МІСЯЦЯ

У наступну неділю вночі бу-де в Америці видно затміння місяця, якщо, очевидно, буде добра погода. Місяць пічне заходити в тінь землі в 9 год. 28 м. вечером (східній час), а вийде з тіни в понеділок у 1 год. 28 минут рано.

Це буде так зване полуте-не затміння.

ДИТИНА.

Молода жирафа, котра щойно народилася в цир-ку братів Ринглінгів. Вона важила при народженні 35 фунтів.

МОЛИТВЕННИКИ

ВІНОЧОК в чорній оправі, малий формат для дітей\$1.00
АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в гарній чорній оправі 1.50
ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ в гарній чорній оправі 1.50
ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ в білій кавчуковій оправі 2.00
БОГ РАДОСТЬ МОЯ, сторін 606 в гарній мягкій чорній оправі 2.50

Замовлення і належитість слати на адресу:

"SVOBODA"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

БЕЗПЕРЕЧНО ТАК!

Наша репутація про посмертну обслу-гу найкращої якості є загальною відома; що наші услуги можна дістати за дуже скромну суму — це вже менше знане.

Поправді, то наші ціни є незвичайно помірковані; все такі, на які стати кождо родину, котра до нас навідується.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne

Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(140)

Коли Тарзан сповістив, що він хоче йти до копальні жем-чугів, щоб увільнити рабів, Пері цьому твердо спротивив-ся. „Ви не можете йти самі тоді, коли тут уганяють жор-стокі льви і волочаються до-вкруги жовті люди. Якщо має відбутися боротьба, то Пері Оуррк іде з вами!“

А раторієць додав: „І я та-кож. За виряткування з пазу-рів льва Калюк завдячує вам, Тарзане з малп, своє життя. Коли прийде пора, Калюк від-платить свій довг“. Отже всі три покинули стайню Малока й вийшли в олівничу п'їтму.

Кілька хвилин пізніше по-чулася вблизи глуха коман-да і відділ вояків підвівся, не-наче виліз із нутра землі. На його чолі був Мунго, могутний сотник королевої сторожі. „Ах, Тарзан! — він крикнув. Нарешті Мунго тебе знайшов. Тепер Мунго в тебе тебел!“

Тарзан стояв супроти по-давляючої сили нерухомо, не-наче запрошуючи її до атаки. Завзятий Мунго прийняв швид-ко те запрошення. Проводячи свій відділ з дикою радістю, він підняв свій меч до смер-тельного удару і кинувся на Тарзана.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.АНІІ П. КАНІ
Український
ПОГРЕБНИКЦілий похорон
навіть за \$150
433 State St.,
PERIN AMBOY, N.J.
Phone: P. A. 4-4646УВАГА
ФІЛАДЕЛЬФІЯ І ОКОЛИЦЯ
ІВАН ГАСИНУКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Похорони по ціні так низькій як \$150.
Модерна обстановка. Обслуга че-сна й шира. Через телефон ми немовби сусідамиOffice Address:
JOHN HASYN
Undertaker & Embalmer
3948 N. SMEDLEY STREET,
SAGAMORE 3563 PHILA., PENNA.МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИКБез ріжниць як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби теле-фонуйте до нас. Обслуга шира і чесна. — Офіс:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребани по ціні так низькій як \$150.

Обслуга найкраща.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИКЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ
ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ
ЧАСОПИС „СВОБОДА“.